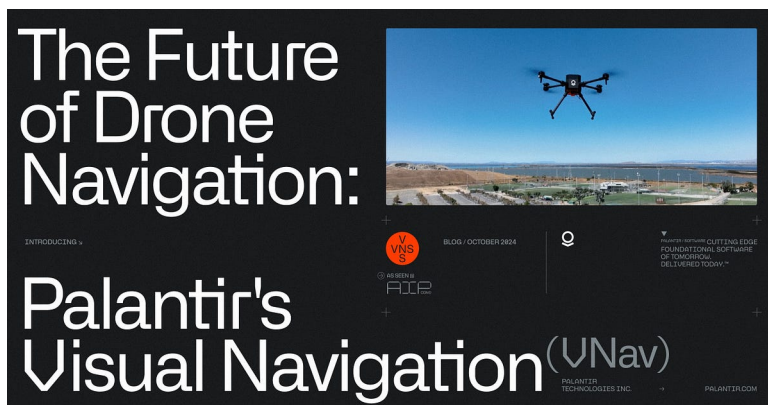

Kunstmatige Intelligentie op het Slagveld

Door Frank , 25 mei 2026

Kunstmatige Intelligentie op het Slagveld: Hoe Palantir de Oekraïense Defensie Ondersteunt en Wat de Grenzen Zijn

Door Frank Dumon

Kiev, mei 2026 – In de vier jaar durende oorlog tegen Rusland is Oekraïne uitgegroeid tot een mondiale proeftuin voor militaire technologie. Een van de meest invloedrijke, maar ook omstreden spelers op dit gebied is het Amerikaanse technologiebedrijf Palantir Technologies. Hoewel er in het verleden ongefundeerde beschuldigingen zijn geuit over de rol van dit bedrijf, tonen feitelijke rapporten aan dat Palantir voornamelijk wordt gebruikt voor datagestuurde besluitvorming, luchtverdediging en het plannen van diepe aanvallen op legitieme militaire doelen. Toch roept het gebruik van AI in oorlogsvoering prangende juridische vragen op: wie is er verantwoordelijk als een algoritme een fout maakt?

Een ‘Besturingssysteem voor de Oorlog’

Sinds de zomer van 2022 levert Palantir zijn softwareplatforms aan het Oekraïense Ministerie van Defensie. Wat ooit begon met het platform ‘Gotham’ voor het integreren van inlichtingen data, is uitgegroeid tot een verregaande samenwerking.

Volgens topman Alex Karp hebben de Oekraïense strijdkrachten met behulp van Palantir-technologie "een van de belangrijkste en meest adaptieve aanvalsplanningssystemen ter wereld" gebouwd.

De systemen worden op drie cruciale manieren ingezet:

1. Analyse van Luchtaanvallen: AI helpt bij het verwerken van radargegevens om Russische drones en raketten te identificeren.
2. Inlichtingenanalyse: Het combineren van satellietbeelden, dronebeelden en menselijke bronnen tot één operationeel beeld.
3. Deep Strike Planning: Het selecteren en prioriteren van logistieke en militaire doelen ver achter de vijandelijke linies.

Een bijzondere ontwikkeling is het Oekraïense systeem 'Delta'. Samen met de NAVO ontwikkeld, wordt dit door experts nu beschouwd als geavanceerder dan de originele Amerikaanse [Palantir-software](#). Waar Westerse legers nog werken met datasystemen uit de Koude Oorlog, beschikt Oekraïne over een real-time, AI-gestuurd platform dat is geperfectioneerd in vier jaar intensieve oorlogsvoering.

Het Juridisch Dilemma van de 'Autonome Drone'

De grootste zorg onder juristen en mensenrechtenorganisaties is niet zozeer de software van Palantir zelf, maar de opkomst van Lethal Autonomous Weapons Systems (LAWS) ofwel 'killer robots'. Hoewel de systemen van Palantir momenteel vooral beslissingsondersteuning bieden, is de stap naar volledig autonome wapens klein. Een veelbesproken voorbeeld is de Oekraïense 'Spider Web'-operatie in juni 2025. Bij deze aanval op Russische vliegbases werden langeafstandsdrone gebruikt die waren uitgerust met AI. Het idee was dat de AI het doelwit zou overnemen als de radiocommunicatie werd gestoord. Echter, omdat de AI niet was getraind op scenario's met burgers op de landingsbaan (zoals monteurs of brandweerlieden), kon het systeem deze 'onverwachte' aanwezigheid niet in zijn berekeningen opnemen.

Dit voorbeeld illustreert de kern van het probleem: het Internationaal Humanitair Recht, vastgelegd in de Conventies van Genève, vereist dat bij een aanval onderscheid wordt gemaakt tussen burgers en strijders, en dat collateral damage proportioneel is. Een AI kan deze afweging niet op dezelfde manier maken als een mens.

Wie is Verantwoordelijk voor de Algoritme?

Volgens de huidige internationale wetgeving is het antwoord op die vraag helder: de mens. "Een volledig autonoom systeem is niet mogelijk. Dat zou onwettig zijn," stellen Franse juridische adviseurs van het leger in een recente analyse. Zelfs als een AI de trekker overhaalt, blijft de commandant of de politieke leider die het systeem inzette verantwoordelijk voor de gevolgen. AI heeft geen rechtspersoonlijkheid. Een algoritme kan niet voor de rechter worden gedaagd wegens oorlogsmisdaden. De keten van verantwoordelijkheid moet ten allen tijde terug te leiden zijn naar een menselijke beslisser. Dit principe staat echter onder druk. De snelheid van AI-gestuurde oorlogsvoering kan leiden tot 'intellectuele luiheid', waarbij commandanten simpelweg 'akkoord' gaan met door AI gegenereerde doellijsten zonder de wettigheid ervan te toetsen.

Oproep tot Regulering

Binnen de Verenigde Naties groeit de druk om duidelijke regels op te stellen. VN-secretaris-generaal António Guterres heeft opgeroepen tot een juridisch bindend verdrag voor autonome wapensystemen, idealiter al in 2026. Hij stelt dat het "moreel verwerpelijk" is om machines de beslissing over leven en dood te laten nemen. Niet-gouvernementele organisaties zoals Human Rights Watch en Stop Killer Robots waarschuwen voor 'digitale dehumanisering', waarbij algoritmische vooroordelen (bijvoorbeeld over huidskleur of bewegingen van mensen met een handicap) kunnen leiden tot foutieve identificaties en burgerslachtoffers.

Conclusie

De realiteit is dat AI nu al onlosmakelijk verbonden is met het slagveld in Oekraïne. Palantir fungeert hierbij als een krachtige katalysator, die data omzet in actie en Oekraïne een technologisch voordeel geeft in zijn verdediging tegen de Russische invasie. Echter, de huidige technologie bevindt zich in een grijs gebied. De wet is voorbereid op de wapens van de 20e eeuw, maar moet zich nu verhouden tot de algoritmes van de 21e eeuw. Zolang er 'adequate menselijke controle' blijft bestaan, kunnen AI-systemen legaal worden ingezet. Zodra die controle verdwijnt, en de algoritmes volledig autonoom worden, dreigt een schending van het oorlogsrecht waar internationaal nog geen sluitend antwoord op is.

Palantir Aandeelhoudersbrief - 4 mei 2026

Kernboodschap: Palantir claimt een ongekennde financiële groei en een unieke, dominante positie in de artificiële intelligentie (AI)-markt, met name op het gebied van defensie en overheidsdiensten. De brief schetst een beeld van een bedrijf in een "faseverschuiving" dat naar eigen zeggen de concurrentie ver achter zich laat.

Financiële Hoogtepunten (eerste kwartaal 2026)

- Omzet: \$1,63 miljard – een groei van 85% ten opzichte van een jaar eerder.
- Winst: \$871 miljoen – ruim vier keer zoveel als in Q1 2025.
- Efficiëntie: De omzet per medewerker steeg naar \$1,5 miljoen op jaarbasis.
 - Kritische noot: Deze groei gaat gepaard met een krimpend verkoopteam, wat wijst op een strategie van hoge operationele efficiëntie ten koste van werkgelegenheid in die sector.

De motor van de groei: de Verenigde Staten

- Totale VS-omzet: \$1,3 miljard – een groei van 104% , waarmee de VS-markt nu 79% van de totale omzet uitmaakt.
- Commercieel (VS): \$595 miljoen (+133%).
- Overheid (VS): \$687 miljoen (+84%), voornamelijk van defensie- en inlichtingendiensten.
 - Kritische noot: De forse groei bij de overheid is grotendeels toe te schrijven aan de adoptie van Palantirs Maven Smart System door het Pentagon. Dit AI-systeem voor het selecteren van doelen wordt nu een officieel programma van het Amerikaanse leger.

Strategische Positionering

- Palantir claimt dat "vrijwel alle AI-workflows die daadwerkelijk waarde creëren – vooral op het slagveld – op Palantir zijn gebouwd".
- Het bedrijf ziet een kritisch verschil tussen zichzelf (gebaseerd op "realiteit" en "ontologie") en "AI slop" (het verspillende en oppervlakkige gebruik van AI door

concurrenten). Palantirs platform AIP (AI Platform) zou de enige betrouwbare basis zijn voor AI in risicovolle omgevingen.

- CEO Alex Karp stelt dat als de VS "iemand vraagt gevaar te trotseren voor ons land, zij de beste AI-capaciteiten verdienen."

Context en kritische beschouwingen

1. Juridische en ethische spanningen: De groei van Palantir valt samen met een groeiend maatschappelijk debat over de risico's van AI in oorlogsvoering. Critici waarschuwen dat AI-systemen zoals Maven doelen kunnen genereren met een snelheid (bijvoorbeeld één doelwit per 86 seconden) waardoor menselijke toetsing ("a human in the loop") onmogelijk wordt en de commandant feitelijk een "human rubber stamp" wordt.

2. Verantwoordelijkheid: Palantir benadrukt dat de eindverantwoordelijkheid voor het gebruik van haar technologie bij de militaire klant ligt. De Britse topman van Palantir stelde in een BBC-interview dat "het aan de militaire organisaties is om te beslissen hoe de output van AI wordt gebruikt". Dit vrijwaart Palantir juridisch maar lost het ethische vraagstuk over verantwoordelijkheid bij foutieve, dodelijke aanvallen niet op.

3. Marktdominantie en ethiek: De winstexplosie van Palantir vond plaats in een periode waarin een concurrent (Anthropic) door het Pentagon op een risicolijst werd gezet omdat het ethische beperkingen oplegde aan het gebruik van zijn AI voor autonome wapens. Dit toont aan dat er een sterke marktdruk is om militaire AI zonder ethische remmen te leveren.

Conclusie van de brief: Palantir bevindt zich in een uitzonderlijke groeifase en verstevigt zijn positie als essentiële infrastructuur voor zowel de Amerikaanse overheid als het bedrijfsleven. De missie – het versterken van de westerse, met name Amerikaanse, nationale veiligheid – blijft onveranderd en winstgevend. Deze tekst is een directe samenvatting van de officiële brief van Palantir aan haar aandeelhouders. In een objectief artikel dient deze informatie te worden gepresenteerd als het standpunt van het bedrijf, niet als onafhankelijk vaststaand feit. Waar relevant zijn er daarom kritische notities en context uit externe bronnen toegevoegd om een volledig en evenwichtig beeld te schetsen.

Bronnen:

<https://www.palantir.com/>

https://en.wikipedia.org/wiki/Alex_Karp

https://en.wikipedia.org/wiki/Peter_Thiel

Alex Karp is a member of the steering committee of [Bilderberg Meeting](#). He also participates in the [Munich Security Conference](#).

Dutch MEP [Sophie in 't Veld](#) tracks the close proximity between Alex Karp and his company Palantir with EU leaders like [Ursula von der Leyen](#) and [Margrethe Vestager](#), noting that when the EU delegation visited Washington in 2019, the only private company they contacted was Palantir. In June 2022, he was the first CEO of a major Western company to meet president [Volodymyr Zelenskyy](#) after [Russia invaded Ukraine](#).

<https://youtu.be/tZVx3BTkLII>